

Sammanfattning och analys av DHR Skånes frågor till partierna i Region Skåne

Generell analys av DHR Skåne

DHR Skåne uppskattar att S, V, MP, C, M, KD och SD har tagit sig tid att svara på våra frågor. Ls svar kom in 12 dagar efter sista datum som dessutom var förlängt en vecka. Ls svar finns på vår hemsida men vi har inte hunnit ta med dem i vårt arbete.

DHR Skåne upplever att det finns en stark tilltro hos partierna till att lagstiftning, byggregler och fattade beslut följs inom Region Skåne. Man vill förbättra tillgänglighet på alla nivåer men kommer ofta med generella formuleringar. Ett par partier har varit konkreta vilket vi uppskattar. Det märks i svaren vilka partier som sitter i opposition och som därmed kan föreslå skattehöjning som finansiering.

DHR Skåne är medvetna om att regionens resurser är begränsade om inte annat pga. personalbrist. Därför är det viktigt att man prioriterar och vågar prata om de praktiska problem som finns. Det tar extra tid och resurser från sjukvården när patienter måste återkomma för att Försäkringskassan underkänner skrivna intyg. Det skapar oro och tar tid från den enskilde. Att nybyggda lokaler inte följt PBL och Boverkets svenska byggnorm gör att man måste bygga om för att få det tillgängligt. Med ordentliga och funktionella hjälpmedel kan den enskilde klara sig bättre. Färdtjänst är en livlina för att kunna ta sig fram i samhället och måste fungera.

Efterfölja FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, svenska byggnormer och lagstiftning.

Sammanfattning partierna Svenska byggnormer och lagstiftning

Samtliga partier anser att det är en självklarhet att Region Skåne ska vara tillgängligt för alla. KD anser att kollektivtrafik och byggnader som alla vårdcentraler inom Region Skåne ska vara helt och hållet tillgänglighetsanpassade. KD och V menar att samarbete med funktionshinderrörelsen är mycket viktigt. C föreslår i sitt nationella program att all samhällsplanering ska reflekteras av ett funktionsnedsättningsperspektiv. M menar att lagar och regelverk är miniminivåer och sunt förnuft ska tillämpas. S menar att för att nå ett socialt hållbart Skåne ska medborgarna behandlas likvärdigt. Inget parti förutom SD kommenterar det faktum att regionen inte följt gällande regelverk och lagstiftning. SD menar att när så skett beror det på misstag och den mänskliga faktorn.

Analys av DHR Skåne Svenska byggnormer och lagstiftning

Att säga att alla lokaler och verksamheter ska vara tillgängliga är bra, men det räcker inte. Man måste gå från ord till handling. Inget av partierna tar upp att det kan finnas, vilket DHR

Skåne anser att det finns, bristande kunskap och kompetens hos tjänstemännen som kan åtgärdas med vidareutbildning och kompetensutveckling. Vi anser att det är tveksamt om partierna förstått att Boverkets regler för tillgänglighet på allmän plats är ett eget regelverk. Över lag verkar man tro att regler och lagar efterföljs. Uppföljning och kontroller behöver förbättras.

Sammanfattning partierna FN konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder

SD har motionerat i riksdagen att Sverige ska anta den som lag precis som Barnkonventionen är idag. MP kräver att den ska följas nu. KD anser att det är en självklarhet att människor med funktionsnedsättning ska ha rätt att delta i samhället på lika villkor i enlighet med konventionen. C vill tillsätta en utredning av hur staten kan stärka förutsättningarna för kommuner och regioner att bidra till att Sverige efterlever FN-konventionen i praktiken. S skriver om mänskliga rättigheter och att kunskap om olika gruppers levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut, prioriteringar samt uppföljningar och utvärderingar. V nämner inte FN-konventionen.

Analys av DHR Skåne FN konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder

DHR Skåne anser att sammantaget visar svaren att det finns en okunskap om FN konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder även på partinivå. Det är positivt att inget parti hänvisar till Barnkonventionen som ledande tjänstemän gjort vid olika tillfällen. Att S skriver generellt om mänskliga rättigheter gör att vi undrar om de är medvetna om att det finns en egen FN konvention för just personer med funktionshinder. Samma gäller för V. Vi anser att en utbildning behöver göras för både politiker och tjänstemän.

Tillgång till specialistkompetens

Sammanfattning av partierna Specialistkompetens

Samtliga partier anser att det är viktigt att det finns specialkompetens för multisjuka patienter och personer med funktionsnedsättning, dock är det delade meningar om hur man ska tillgodose detta. S, MP, C och V menar att det behövs större ekonomiska resurser till primärvården. C och KD anser att en fast läkar- eller vårdkontakt som är ansvarig för patientens övergripande vård och remittering till specialistvård vid behov, är lösningen. S, M och MP vill anställa fler, i första hand specialister för att få den kompetens som behövs. M belyser att det utbildas för få specialister, och detta är också ett problem som behöver behandlas. MP vill satsa på forskning om hälsa för personer med funktionsnedsättning och att ny kunskap snabbt ska implementeras i verksamheten.

M, SD och V är överens om att arbetsförhållandena behöver förbättras både för att ta vara på den kompetens som finns idag, och för att underlätta nyrekrytering.

DHR Skånes analys av Specialistkompetens

Att alla partier är överens om att det måste finnas specialkompetens för multisjuka patienter är positivt. Vad som är negativt är att man inte verkar veta hur man ska organisera vården eller få fram de eftertraktade specialisterna. Det är fakta att det utbildas för få specialister idag som läkare, sjuksköterskor och undersköterskor. Dessutom väljer många att lämna vårddyrkena. För våra medlemmar kan det vara en katastrof när en läkare slutar och hans efterträdare inte har den specialistkompetens och erfarenhet som behövs.

Sammanfattning av partierna Vårdcentraler med specialistkompetens

C vill att det ska finnas specialistkompetens för personer med funktionsvariationer på alla vårdcentraler. M tycker att det ska finnas i varje kommun. S tycker det är för lite med enbart två vårdcentraler med specialistkompetens för personer med funktionsvariationer i hela Skåne och man måste utreda varför det är så få vårdcentraler som är intresserade av detta tilläggsuppdrag och vad man kan göra för att fler skulle vara det. Både S och SD påpekar att eftersom primärvården är organiserad i ett vårdval är det upp till varje vårdcentral att avgöra vilka tilläggsuppdrag de vill ha. SD anser att varje vårdcentral bör arbeta upp bra lösningar för sina listade patienter, men det är positivt att det finns vårdcentraler som kan ta sig an större uppdrag inom området. KD vill skapa ett ersättningsystem som ska uppmuntra vårdcentraler att specialisera sig. M har drivit på att det ska finnas möjlighet i villkoren för att starta och driva vårdcentral att kunna knyta till sig underleverantörer med den specialistkompetens som den lokala befolkningen behöver. MP och M vill öka samarbetet mellan vårdcentralerna och sjukhusen så att vårdcentralerna kan få del av de specialkunskaper som redan finns på sjukhusen. V tror att arbete i team och vårdkedjor som är logiska och sammanhållna med kontaktpersoner som håller ihop är viktigt. Om detta kommer organiseras i specialistkompetenta vårdcentraler har de inte tagit ställning till.

DHR Skånes analys av Vårdcentraler med specialistkompetens

DHR Skåne har länge varit pådrivande för att vårdcentraler med specialistkompetens ska inrättas i Skåne. Vi har varit tydliga med att vi anser att den nuvarande modellen inte fungerar eftersom det inte ger tillräckligt med ersättning. För att kunna anställa de specialister som vi efterfrågar behövs betydligt mer resurser. Att önska sig att det ska finnas specialistkompetens på varje vårdcentral och i varje kommun är en önskedröm. Det finns inte tillräckligt med specialiserad vårdpersonal för det. DHR Skåne anser att lösningen är att börja med en eller två vårdcentraler och ge dem rejält med extra resurser så att de kan ta emot multisjuka från hela Skåne. Låt sedan patienterna åka sjukresor dit. Vårdcentralerna måste vara tillgängliga för alla patienter även de rullstolsburna. Det sistnämnda kan låta som en självklarhet men en av de vårdcentraler som utsetts är tyvärr inte det.

Sammanfattning av partierna Skrivande av intyg - tillräcklig tid med läkare

Alla partierna är överens om att patienten ska få den tid som behövs hos läkaren för behandling och skrivande av intyg och utlåtanden.

C, KD, MP och SD anser att idag läggs allt för mycket av läkarnas tid på administrativt arbete och andra uppgifter som kan utföras av annan personal med lämplig kompetens för att frigöra tid till patientmöten. MP vill även att man ser över hur många intyg som behövs och hur ofta de ska uppdateras.

S menar att om läkarna inte hinner med att skriva intyg måste mer personal anställas. M tycker det är självklart att vårdgivare ska följa det de är nationellt ålagda och helt enkelt ta tillräckligt med tid efter den enskildes förutsättningar. V trycker på att vården i alltför liten grad anpassas till individens behov av bland annat tid vid vårdmöten, men ger inget förslag på hur man kan lösa det.

DHR Skånes analys av Skrivande av intyg - tillräcklig tid med läkare

Att alla partierna är överens om att patienten ska få den tid som behövs hos läkaren för behandling och skrivande av intyg och utlåtanden är hoppningsfullt. Nästa steg är att gå från ord till handling. Att minska administrationen har hittills inneburit att många läkarsekreterartjänster försvunnit och därmed har läkarna fått ta över arbetsuppgiften att dokumentera. Att flera partier nu vill frigöra läkartid genom att se över och omfördela arbetsuppgifter till andra yrkesgrupper ser DHR Skåne som en väldigt positiv utveckling och vi hoppas att detta kommer att ske snart.

Sammanfattning av partierna samarbete sjukvård och Försäkringskassan

Alla partier utom V och M skriver att de är positiva till ett utökat samarbete mellan sjukvården och Försäkringskassan, men det är i huvudsak en myndighetsfråga så det är i första hand Försäkringskassan som måste besluta om arbetet.

V menar att sjukförsäkringen behöver förstärkas och att de människor som behöver stöd från Försäkringskassan ska få det. M har inte svarat.

DHR Skånes analys av Samarbete sjukvård och Försäkringskassan

DHR Skåne menar att det är utmärkt att alla partier förutom V och M är positiva till ett utökat samarbete mellan sjukvården och Försäkringskassan. När patienter måste återkomma flera gånger för att få ett intyg skrivet på ett sätt som Försäkringskassan godkänner är resursslöseri, både med sjukvårdspersonalens och med patientens tid. Att se över vilka intyg som behövs och hur ofta de ska lämnas in är ännu ett förbättringsområde.

Sammanfattning tillgång till lättillgänglig information

Alla partier är överens om att det är viktigt att hemsidan är lättillgänglig för alla och att den ska innehålla relevant och korrekt information, som till exempel var du hittar specialistkompetens.

KD, S och SD önskar att hemsidan utvecklas i samarbete med patientorganisationer. MP anser att detta gäller alla digitala tjänster inom vården. SD påpekar att hemsidan inte är föremål för några politiska beslut.

DHR Skånes analys av tillgång till lättillgänglig information

Återigen är alla partier överens och tycker att frågan är viktig. DHR Skåne menar att problemet är att så har man tyckt länge och trots det fungerar inte hemsida mm. Även om hemsidan inte är föremål för politiska beslut är det politikerna som har det yttersta ansvaret för all verksamhet som bedrivs inom Region Skåne. Som det är nu hänvisar man runt och ingen tar det övergripande ansvaret.

Färdtjänst och Kollektivtrafik

Sammanfattning av partiernas arbete för att förbättra färdtjänsten

Vid ett extrainsatt sammanträde 220218 beslutades i politisk enighet mellan partierna följande:

- att inleda samtal med kommunerna angående regelverket för färdtjänst, rörande samtliga grupper som omfattas av Lag (1997:736) om färdtjänst.
- I väntan på utfallet av föregående punkt utöka giltighetstiden med 12 månader för de färdtjänsttillstånd som förfaller under 2022 och som är föremål för förlängning.
- att nämnden tillskriver regeringen i syfte att se över färdtjänstlagen utifrån aktuella förutsättningar.
- att tagna avslagsbeslut med hänvisning till rättspraxis, år 2021, gällande personer med funktionsnedsättning ändras, undantaget där rättsprocess påbörjats, och färdtjänst beviljas tills ny prövning kan göras, i väntan på att första punkten blir genomförd. (Yrkande från S)

SD, KD och MP påtalar svårigheterna för personer med synnedsättning både att resa med kollektivtrafik och att få beviljat färdtjänst.

C, KD och SD belyser viktigheten av att förarna har rätt kompetens gällande bemötande, funktionsvariationer och hjälpmedel. SD har motionerat om att det ska vara krav på utdrag ur belastningsregistret för färdtjänstchaufförer. Detta efter att missförhållanden och tom fysiska övergrepp.

MP vill att nya produkter och tjänster ska tillgänglighetstestas.

V vill säkra goda arbetsvillkor för chaufförerna, samt att alla som är beviljade färdtjänst ska få det.

För MP är kollektivtrafiken en viktig fråga och man vill att den ska tillgänglighetsanpassas snarast möjligt samt utvecklas på landsbygden.

M påpekar att enligt alla mätningar ligger Region Skåne högt i sin Nöjd-Kund-Index både när det gäller färdtjänst, sjukresor, trygghet och beställningsmottagning, samt att chaufförer och personal utbildas framför allt i bemötande.

Analys av DHR Skåne Förbättra färdtjänsten

Att partierna hade ett extrainsatt sammanträde där regelverket för färdtjänst togs upp samt att man där beslöt att förlänga färdtjänstillstånden med 12 månader är positivt. Region Skåne har blivit striktare med att bevilja färdtjänstillstånd, särskilt för personer med synnedsättning men även för övriga. Den mer generösa tolkning man tidigare hade gjorde att personer med funktionsnedsättning kunde röra sig mer fritt och kunde därmed vara aktiva i samhället. Däremot förstår vi inte varför man gjorde undantag för de avslagsbeslut tagna år 2021 där rättsprocess inletts. Det hade varit mer jämlikt att alla avslagsbeslut förlängts.

De som våra medlemmar främst har kontakt med är färdtjänstchaufförerna och beställningscentralen. Att satsa på utbildning om funktionsnedsättningar och korrekt bemötande är bra. Ännu bättre att hindra olämpliga personer från att bli anställda. Att begära utdrag ur belastningsregistret täcker inte allt men är ett steg på vägen. Målet är att ha färdtjänstchaufförer med ett korrekt och trevligt bemötande. De känner till och följer regler för t ex hur en rullstol ska vara förankrad vid resa.

Sammanfattning av partierna Färdtjänstreglemente

Samtliga partier är beredda att se över färdtjänstreglementet igen. M vill invänta den nya Färdtjänstlagen om och när den kommer.

När det nuvarande reglementet beslutades yrkade MP att ärendet skulle återremitteras eftersom det saknades konsekvens- och kostnadsutredning. Eftersom yrkandet fick avslag deltog inte MP i beslutet.

MP, KD, S och SD tycker det är viktigt att föra dialog med funktionshinderrörelsen för att skapa bra beslut för alla parter.

Analys av DHR Skåne Färdtjänstreglemente

DHR Skåne tycker att det är bra att samtliga vill se över reglementet. Dock tycker vi att det ter sig märkligt att man samtidigt vill invänta översynen av det nationella regelverket för färdtjänsten då den enbart är en ramlag, en bottenivå. Som ansvarig kan man välja att ge bättre villkor för färdtjänstanvändarna än den miniminivå som regleras i lagstiftningen. Man borde ha dialog med funktionshinderrörelsen, utförare, kommuner och region för att hitta det bästa regelverket som samtidigt är kostnadseffektivt vilket vi är helt säkra på går om man är villiga.

Sammanfattning partierna Trappklättring

M, S och KD svarar att det redan finns trappklättring. KD poängterar att det är förenat med stora risker och det är upp till chauffören att bedöma om det är säkert. SD anser att det också måste hanteras i reglementet. S informerar att trappklättring ses av Skånetrafiken som en övergångstjänst tills kommunen har genomfört bostadsanpassningar som ska vara klara om 6 månader. SD har lagt en motion om att ändring ska göras för att inte bara gälla i den egna bostaden. V svarar att man inte vet hur det motiverades när beslutet togs eftersom S och MP var ansvariga för förslaget. MP och C har inte besvarat frågan.

Analys av DHR Skåne Trappklättring

DHR anser att frågan om trappklättring är viktig för våra medlemmar då många använder rullstol och därmed inte kan ta sig upp för en trappa på egen hand. Vi är fullt medvetna om att det inte går att trappklättra i vissa trappor och det är ingen ändring sedan beslutet togs av den då sittande majoriteten. DHR är medvetna om att det skett olyckor vid trappklättring men vi anser att det är det säkraste sättet att komma upp och ner för trappor. Det får aldrig bli en ekonomisk fråga vilket vi vet att det blev då trappklättring kostar extra. Vi hade gärna sett att en konsekvensanalys gjorts från början och då gärna med funktionshinderrörelsen och utförare som expertgrupp tillsammans med kommunerna och regionen.

Sammanfattning av partierna Länsgräns satt som gräns för färdtjänst

M hänvisar till att det redan ingår i reglementet. S, KD, V och SD är överens om att en ökad kostnad för resenärerna inte är bra och anser att det bör åtgärdas. SD har ifrågasatt länsgränsen som fast gräns i en interpellationsdebatt och arbetar vidare för en förändring. S beskriver nuvarande regler där Skånetrafiken anser att länsgränsen är en bra gräns då den inte är flytande. Resor utanför länsgränsen binder även upp fordon. KD anser att färdtjänst är en riksfråga och det behövs nationella riktlinjer med gemensam taxa över hela Sverige.

C och MP svarar inte på frågan.

DHR Skånes analys av Länsgräns satt som gräns för färdtjänst

DHR Skåne anser i denna fråga att förändringen innebär ett försvårande för den enskilde då man i stället måste ansöka om riksfärdtjänst vilket sällan ger ett beviljande. Bor man nära gränsen har man kanske närmare till den angränsande regionen än till närmaste butik i samma kommun som man bor. Det är dessutom inte kostnadseffektivt att man ska resa med färdtjänst till kommun som ligger precis vid gränsen för att sedan boka en ny resa med taxi som ska transportera sista biten till högre kostnad. Vi anser att detta borde kunna lösas enkelt och att en dialog borde föras med funktionshinderrörelsen, kommunerna och utförarna.

Tillgång till arbete

Sammanfattning av partierna Tillgång till arbete

MP, C, KD och V svarar att fler personer med funktionsnedsättning ska anställas i regionen. M och KD tar upp den kompetensförsörjningsutmaning som Region Skåne står inför och nämner "Vägen in". M föreslår att fler ska anställas genom ett samarbete med arbetsförmedlingen. SD vill se över regelverk, ersättningar och flexibiliteten inom daglig verksamhet. MP tar upp att regionen i upphandlingar ska satsa mer på arbetsintegrerande sociala företag och stötta sociala innovationer. V understryker att det är viktigt att rekrytering sker utan diskriminering. S har inte besvarat frågan.

Analys av DHR Skåne Tillgång till arbete

DHR Skåne ser det som positivt att flera partier vill se fler anställda med funktionsnedsättning inom regionen. Att även i upphandlingar ställa krav är ett intressant förslag. Vi konstaterar att vissa svar avser nationell nivå eller till och med ner på kommunal nivå med den ansvarsfördelning som finns idag mellan stat, region och kommun. Noterbart är att Socialdemokraterna inte besvarat frågan.

Tillgång till rehabilitering och hjälpmedel

Sammanfattning av partierna Rehabilitering och hjälpmedel

Flera svar som är lämnade avser nationell nivå. Alltså inte regionalt som vi efterfrågade. KD och SD vill se över fria hjälpmedelsvalet. V vill införa ett högkostnadsskydd inom hjälpmedelsområdet. C och SD vill se över ansvarsfördelningen mellan region och kommun. MP vill se att anpassad cykel ska kunna köpas på samma sätt som bil kan göras, med hjälp av så kallade bilstödet idag. Samma person ska få lov att ha både anpassad bil och cykel. M vill att hjälpmedel ska regleras på samma sätt som läkemedel redan görs idag.

DHR Skånes analys av Rehabilitering och hjälpmedel

DHR Skåne ser att ett ökat hjälpmedelsutbud gagnar våra medlemmar. För våra medlemmar är det viktigaste att man har tillgång till fungerande hjälpmedel dygnet alla timmar, vem huvudmannen är spelar mindre roll. Vi välkomnar ett högkostnadsskydd för hjälpmedel. Vi noterar att det inte är helt klarlagt hur alla presenterade förslag har tänkt finansieras.

Övrigt partierna velat tillägga

Centerpartiet skrev om det funktionshindermanifest med 29 konkreta förslag man antagit inför valet 2022 som man kommer att driva nationellt.

DHR Skåne ser att manifestet är brett och genomtänkt. Vi hoppas och förutsätter att man även kommer att driva frågorna på kommunal och regional nivå då dessa har ansvar för t ex skola respektive sjukvård.

MP gav en länk till vad man genomfört inom funktionsrätt i regeringen samt en målande bild av hur man vill att det svenska samhället ska fungera.

DHR Skåne menar att det är positivt att MP valt att samarbeta med funktionshinderrörelsen avseende bland annat diskrimineringslagstiftningen. MP är också det enda parti som tar upp tillgänglighet till kulturlivet.

Kristdemokraterna driver vad de kallar Århundradets sjukvårdsreform som bland annat innebär att regionerna ska läggas ner och staten ta ansvar för sjukvården.

DHR Skåne har inte haft möjlighet att sätta sig in i vad en så stor reform skulle innebära för våra medlemmar.